

Дибкова Л.

*доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри інформатики та системології, професор,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана*

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА У СУЧАСНОМУ СВІТІ

Під впливом глобальної цифровізації відбувається активна трансформація бізнес-процесів та їх складових. Стрімкий розвиток технологій штучного інтелекту (ШІ) та їх впровадження у бізнес-середовище створюють нові можливості для підвищення ефективності діяльності підприємств. Зокрема, використання ШІ дозволяє автоматизувати рутинні операції та процеси програмування; здійснювати аналіз великих масивів даних, створювати інфографічні матеріали та презентації; а також ефективно вирішувати складні математичні та наукові завдання.

Згідно з результатами дослідження, у другій половині 2025 року частка працюючого населення, що використовує технології ШІ у професійній діяльності, зросла до 16,3 %. Найвищі показники спостерігаються у таких країнах:

Рис. 1. Використання технологій ШІ [1].

У 2025 році 19,95% підприємств у країнах Європейського Союзу (із чисельністю персоналу 10 або більше працівників, включно із самозайнятими особами) використовували щонайменше одну із таких технологій ШІ:

- аналіз письмової мови;
- генерація тексту, усного мовлення або програмних кодів;
- генерація зображень, відео та аудіоконтенту;
- автоматизація окремих робочих процесів або підтримка прийняття рішень;
- роботизація технічних пристроїв та виробничих процесів [4].

Водночас поряд із значним позитивним впливом на бізнес-процеси зростає і кількість ризиків, пов'язаних із використанням технологій штучного інтелекту. Основні ризики проявляються у таких сферах:

- кримінальна діяльність (створення дипфейків, здійснення кібератак, виникнення біологічних та хімічних загроз на основі інструкцій від ШІ, несанкціонований доступ до персональної інформації

- соціально-психологічні (зниження рівня критичного оцінювання результатів ШІ, формування психологічної залежності від цифрових сервісів, поступове зникнення окремих професій, вплив на формування ціннісних орієнтацій особистості, порушення етичних норм та ін.);

- ринок праці (зменшення попиту на професії, які можуть бути автоматизовані (клієнтський сервіс, офісні завдання, переклад текстів та ін.)

На зростанні ризиків акцентується увага й у дослідженні, проведеного з ініціативи Міністерства цифрової трансформації України. Зокрема, зазначається, що 23% українців за останні 2025 півроку стискалися з кібератаками. З явищем «Галюцінації ШІ» зустрічались 35% дорослого населення та 43% підлітків [2].

Автори звіту, проведеному у 2025 році, акцентують увагу на такому аспекті як «Ефект персоналізації». Кожна модель ШІ пропонує користувачу надати певну інформацію про себе (професія, уподобання, хобі та ін.). Хоча це робиться для того, що максимально підібрати інформацію під запит, масив виникнення ризиків збільшується [3].

Таким чином, трансформація бізнес-середовища в умовах цифровізації має значні переваги, проте межує з серйозними ризиками. Лише за умов збалансованого поєднання інновацій, формування відповідної цифрової культури, удосконалення нормативно-правового урегулювання можна забезпечити позитивний вплив на економічний розвиток і суспільства.

Список використаних джерел:

1. Microsoft Research. AI Diffusion Report 2025 (H2) <https://surl.lu/vilffg>
2. Міністерство цифрової трансформації України. Дослідження цифрової та ШІ-грамотності українців 2025. <https://surl.li/tyvbyb>.
3. International AI Safety Report 2026. –<https://surl.li/emrxls>
4. European Commission. Artificial Intelligence in the EU: Adoption of AI technologies by enterprises. Brussels, 2025<https://surl.li/emrxls>